Ankenævnet for Forsikring

Den 24. januar 2018 blev i sag nr. 90763:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

LB Forsikring A/S
Farvergade 17
1463 København K

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Den nu afdøde forsikringstager havde tegnet husforsikring hos LB Forsikring A/S. Boet klager over, at selskabet har afvist at yde dækning for en vandskade i den forsikrede ejendom. Boet gør endvidere gældende, at der er begået erstatningspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, som har medført, at vandskaden har fået et langt større omfang end oprindeligt, og at selskabet hæfter for disse fejl.

Selskabet har afvist at yde dækning for vandskaden under henvisning til, at årsagen til skaden ikke er et tilfældigt svigt i varmeforsyningen, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 5.1.b. Selskabet finder det ikke sandsynliggjort, at der er begået erstatningspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, eller at der er lidt et tab. Selskabet har i den forbindelse anført, at det som udgangspunkt ikke hæfter for fejl begået af dets samarbejdspartner.

I bilag vedlagt klagen til nævnet af 19/4 2017 har klageren bl.a. anført:

> "**Sagsfremstilling**
>
> Ejendommen … har l en årrække været forsikret i Lærernes Brandforsikring (LB), herunder mod vandskade. Der indtrådte en vandskade i ejendommen fra et badeværelse på 1. sal, der blev opdaget af en nabo den 28. januar 2016. LB, der blev kontaktet, tog samme dag fat på afværgeforanstaltninger med hjælp fra en af LB hidkaldt underentreprenør, Falck Skadesservice, der opsatte 6 affugtere.

Der blev ikke foretaget blotlægning af såvel lofterne mellem 1. sal og stuen som lofterne mellem stuen og kælderen. Kun 1 affugter virkede, og i mindst 10 dage blev der ikke ført tilsyn med affugtningen.

Herved blev skaden forøget, således at etageadskillelser måtte nedtages og isoleres på ny, hvilket kunne være undgået da isoleringen i ældre huse består af materialer, der kan tørre i modsætning til for eksempel Rockwool i nyere huse.

Vandskaden, inklusive følgevirkningerne af den mangelfulde afværgeforanstaltning, bl.a. skimmelsvamp, har været særdeles omfattende, og er frem til slutningen af 2016 blevet udbedret af håndværkere for en udgift på **1.199.577.87 kr.**, som klageren har afholdt af egne midler.

Det skønnes, at de mangelfulde afværgeforanstaltninger har påført renoveringen merudgifter på. ca. **353.045,63 kr.**

Klagen angår to forhold:

1) LB har afvist dækning under policen, jf. vilkår nr. 41-6, for vandskaden, da LB mener, at der er tale om en frostskade, fordi ejendommen ikke har været opvarmet. Klageren mener, at der er tale om et tilfældigt svigt i varmeforsyningen, og at dette er årsag til vandskaden. Klageren kan påvise, at ejendommen holdes opvarmet, hvor fyret sørger for, at vandets udgangstemperatur er så højt, at frostskade i rør ikke kan lade sig gøre. Ydermere var en varmt-vands-håndklædetørrer i brug i badeværelset på 1. sal, hvor skaden opstod. Videre kan klageren på grund af to svigt efteråret 2016, og aflæsning af fejlkoder, påvise, at en printplade i fyret er defekt, og at det mest sandsynlige scenario derfor er, at dette er årsagen til, at fyret gik ud og frostskade opstod.

   Denne fejl ved fyret kunne have været konstateret umiddelbart, såfremt Falck havde aflæst fejlkoden på fyret, hvilket ikke skete. I stedet genstartede Falck fyret, hvorefter det blev umuligt at opspore en eventuel fejl uden nærmere undersøgelser, og man fratog således på dette tidspunkt forsikringstagerens mulighed for umiddelbart at dokumentere, at der var tale om et tilfældigt svigt i policens forstand:

2) I det omfang der ikke ifølge Ankenævnet måtte være dækning for vandskaden, er det klagerens opfattelse, at LB skal dække følgevirkningerne og tabet ved de mangelfulde afværgeforanstaltninger, da LB efter klagerens opfattelse hæfter for underentreprenørens fejl. Var etageadskillelsen mellem 1. sal og stuen samt stue og kælder blotlagt for vand, og var der ført opsyn med affugterne, ville et supplerende tab ikke være lidt. LB kan rejse regreskrav mod Falck. LB er enig i, at der er begået fejl, men mener ikke, at tab kan dokumenteres. Hvad angår denne del af klagen, har LB oplyst, at kravet omfattes af Ankenævnets kompetence, og at der derfor ikke ydes retshjælp til en retssag mod LB, hvor der gøres et egentligt erstatningskrav gældende for tab som følge af underentreprenørers forsømmelser i tilfælde, hvor forsikringsselskabet i en periode har pligten til at forestå afværgeforanstaltninger. Det skal understreges, at skaden er sket i den periode, hvor det er ubestridt, at LB havde ansvaret for afværgeforanstaltningerne.

Ad 1 – forsikringsdækning

Som **bilag A** fremlægges et pagineret eksemplar af sagens akter. Som **bilag B** fremlægges kopi af udgiftsbilag.

P. 2-7 findes en af forsikringstagerens datter udarbejdet logbog over begivenhederne i perioden 28. januar 2016 - 12. februar 2016.

Jeg henvendte mig den 11. februar 2016 som advokat for klageren til LB's taksator forud for, at det tekniske grundlag for nogen relevant og definitiv bedømmelse var indhentet. I denne sammenhæng ville jeg sikre, at jeg også fik indflydelse på det tema, der skulle forelægges for eksperterne, se side 18. Jeg sendte SMS og lagde besked på taksatorens mobiltelefonsvarer den 15. februar 2016, men fik ikke tilbagemelding. Klageren blev heller ikke informeret om, at LB ville besøge huset for at udtage bevismateriale. I stedet kontaktede taksator blot en nabo, der havde nøgle til huset, hvorefter taksator uden tilladelse på egen hånd fjernede potentielt bevismateriale (p. 4-5).

Den 18. februar 2016 modtog LB en rapport fra TI, hvor der – på det grundlag LB ensidigt lagde frem for TI – blev konstateret frostskade, hvilket i sig selv er uden betydning for den endelige bedømmelse af dækningen.

Jeg fik ikke indflydelse på undersøgelsen, og LB har i det efterfølgende forløb afvist, at der på et fælles grundlag blev stillet spørgsmål om vandskadens årsag. Det er mit indtryk, at LB har set en interesse i hurtigt at få en rapport fra TI uden indblanding fra forsikringstagerens advokat, og at det netop er årsagen til, at taksator og LB ikke besvarede mine henvendelser, før rapporten var kommet i LB's besiddelse.

Rapporten konkluderer, at der er tale om frost i et rør et sted i badeværelset, og at dette har forøget trykket et andet sted, nemlig i to armaturer, hvis 'indmad' herefter er gået i stykker.

Problemet i sagen er, at TI aldrig har taget stilling til årsagen til, at armaturernes indmad gik i stykker, og at klageren ikke fik adgang til at stille de relevante spørgsmål herom.

Det fremgår netop af vilkår nr. 41-6 I policen, at skade som følge af frostsprængninger dækkes, såfremt årsagen er *tilfældigt svigtende varmeforsyning*. Heraf følger naturligvis også, at LB er forpligtet til at afdække bedst muligt, om årsagen er *tilfældigt svigtende varmeforsyning.*

På side 34-35 findes en rapport fra en rådgivende ingeniør af 22. februar 2016, der peger på noget helt centralt, nemlig at kedlen som minimum kan indstilles til 35 grader varmt udgangsvand, og i det aktuelle tilfælde var indstillet til 45 grader efter råd fra ejendommens mangeårige VVS-installatør, samt at der i badeværelset var en vandbåren håndklædevarmer, og at døren til badeværelse var åbnet ud mod andre opvarmerede rum. Under disse omstændigheder var det ingeniørens opfattelse, at vandskaden kun kunne være en følge af et tilfældigt svigt. Ydermere viste det sig under oprydningen, at gulvvarmen også havde været tændt.

Grundlaget for den rådgivende ingeniørs konklusion var således en omfattende undersøgelse af samtlige relevante forhold, herunder fyret, samtaler med den VVS-installatør, der servicerede syret, og ejendommens brug og opvarmning.

Det faktiske grundlag for LB's afvisning er således notorisk forkert og kan kun være baseret på en forestilling om, at forsikringstageren taler usandt om ejendommens varmeforsyning:

LB har imidlertid ladet disse spekulationer stå alene og har ikke ønsket, at det korrekte faktiske grundlag blev forelagt for TI.

Ingeniøren peger også på, at nyere kedler, med megen elektronik, går i stå eller viser fejlkoder på display grundet let uregelmæssig elforsyning eller grundet kraftige vindstød.

Disse forhold har LB heller ikke ønsket blev bedømt af TI. Fx er fyrets udmunding i det konkrete tilfælde placeret på ejendommens nordside vendt mod nord nordøst, hvor vindens adgang fra [kyst] er uhindret.

Da håndværkerne først kunne begynde udbedringen i maj måned 2016, fordi huset skulle tørre, blev fyret stort set ikke brugt i perioden fra januar til oktober, men da håndværkerne atter startede fyret i oktober måned 2016 gik fyret ud to gange og fejlkoden pa fyret viste, at det skyldtes en defekt printplade i fyret (p. 67).

På dette grundlag, og med den defekte printplade i hånden, har jeg anmodet LB om – hvis LB ikke på det anførte grundlag måtte anerkende dækning – at der blev rettet henvendelse til en ekspert i et sådant gasbaseret fyr med henblik på en teknisk afdækning af printpladens funktionalitet.

LB har den 27. januar 2017 afvist en teknisk undersøgelse af printpladen. Præmisserne for afvisningen er uden nogen teknisk støtte, og de faktiske forudsætninger, der nævnes i afvisningsbrevet, side 68, bl.a., om opvarmningen af badeværelset, er notorisk forkerte.

LB henviser klageren til at indbringe sagen for Ankenævnet, hvilket herefter efterkommes.

LB **opfordres** til at oplyse, i hvilket omfang LB vil medvirke til, at der til brug for nævnets vurdering af, hvorvidt vilkår nr. 41-6 i policen kan begrunde LB's afvisning af dækning, stilles følgende 4 supplerende spørgsmål til TI:

1) Om fyret kan gå i stå af de grunde, som ingeniøren oplyser,

2) om en frostbaseret skade er mulig i badeværelset, hvis de faktiske oplysninger om opvarmningen af badeværelset lægges til grund,

3) om et svigt i ejendommens varmeforsyning kan opstå som følge af en defekt printplade,

4) om printpladen lider af en mangel, og

5) om det må antages at høre med til afdækningen af, hvorvidt en frostbaseret skade er dækningsberettiget eller ej, at der foretages en øjeblikkelig undersøgelse af ejendommens opvarmning, herunder om varmeforsyningen kunne være ophørt umiddelbart på grund af en fejl, bl.a. ved aflæsning af fejlkoder på fyret, og ved undersøgelserne af det historiske varmeforbrug?

I det omfang LB ikke vil medvirke til en sådan undersøgelse, vil jeg – som supplement til ingeniørrapporten – indhente en erklæring fra den VVS-installatør, der har serviceret fyret, og samtidig anmode en ekspert om at verificere, at printpladen lider af en defekt.

I så fald må konklusionerne i disse erklæringer være udslagsgivende, da bedømmelsen af vilkåret i policen kun kan basere sig på en sagkyndig teknisk vurdering af de mulige skadesårsager.

Spørgsmålet er jo, om forsikringstagerne på uagtsom vis ikke har holdt ejendommen opvarmet, og det er dette der har udløst en frostskade, eller om ejendommens varmeforsyning er er ophørt ved en fejl.

Som **bilag C** fremlægges dokumentation for, at der fra november 2015 - januar 2016 er forbrugt den samme mængde gas, som de foregående år. Det er således dokumenteret, at der ikke er tale om uagtsomhed, eller en bevidst undladelse af at opvarme huset med risiko for frostskade til følge.

LB **opfordres** til at oplyse, om det ud fra de fremlagte oplysninger om varmeforbruget, herunder på skadestidspunktet, gøres gældende, at ejendommen har været uopvarmet?

Under de anførte omstændigheder, hvor der ikke blev foretaget aflæsning af fejlkoder, før fyret blev genstartet, og hvor der i øvrigt ikke er foretaget andre undersøgelser af varmeforsyningen, må bevisbyrden for manglende dækning påhvile LB.

Tabet udgør 1.199.577,87 kr., jf. opgørelsen i **bilag D** og de hertil knyttede udgiftsbilag samlet i bilag B.

Ad fejl og mangler ved afværgeforanstaltninger:

LB overtog ansvaret for afværgeforanstaltninger den 28. januar 2016.

Nævnet kan lægge til grund, at der var umiddelbart behov for affugtning, og at LB har anerkendt behovet herfor:

Nævnet kan lægge til grund, at der blev opsat 6 affugtere, hvoraf kun 1 har fungeret de første 10 dage.

Nævnet kan lægge til grund, at der ikke af LB eller Falck blev ført tilsyn med affugtningen, og at der ikke blev reageret i tide på flere opfordringer til at bringe den mangelfulde affugtning i orden.

Nævnet kan lægge til grund, at der var store mængder vand i lofterne mellem 1. sal og stueetagen og mellem stuen og kælderen, og at lofterne ikke blev blotlagt umiddelbart, trods klagerens indtrængende anmodninger herom, på grund af fagligt inkompetent personale, se LB's klare erkendelse heraf, p. 22.

LB har ikke bestridt ansvaret for afværgeforanstaltningen for perioden frem til den 15. februar 2016, jf. side 22.

Denne periode på 10 fulde dage dækker den periode, hvor skaden blev forøget, bl.a. i form af udklækning af skimmelsvamp i store dele af huset, således at det var direkte livs-

farligt for håndværkerne at udføre arbejdet, og således at det blev nødvendigt at nedrive gulve og lofter for at udbedre skaderne forskriftsmæssigt.

Havde en professionel afværgeforanstaltning været gennemført af LB, ville disse merudgifter ikke være påløbet.

Skadesservice Danmark skriver på sin hjemmeside således om nødvendigheden af en hurtig indsats:

'Vandskade – Hurtig og professionel hjælp

Skadeservice Danmark har 25 års erfaring med håndtering af vandskader. Vi rykker ud døgnet rundt, året rundt for at begrænse skaderne – ring til døgnvagt på 70112112 Vand og fugt kan gøre stor skade på bygninger og indbo. Derfor er det vigtigt, at vi får iværksat den rigtige indsats frastarten. Det begrænser følgeskaderne og afkorter skadesforløbet, ligesom det forbedrer den samlede omkostning for udbedring af vandskaden.

Vi er specialister i opsugning af vand, efterfølgende rengøring og affugtning samt desinficering efter urent vand Dette kan være et alvorligt problem, da der kan forekomme kolibakterier i kloakvand.

For at begrænse skader på indbo, opmagasinerer vi løsøre i det omfang, det er nødvendigt, for at undgå det tager yderligere skade. Alle effekter opbevares hos os med største omhu og sikkerhed, indtil forsikringsselskabet giver grønt lys for det videre forløb. Muligheden for at rengøre løsøre på skadestedet, kan også være en løsning i nogle situationer.

Akut vandskade – sådan gør vi:

- *Fjerner vandet således det ikke gør yderligere skade på bygning*
- *Fjerner indbo, for at minimere skaderne*
- *Fjerner tæpper, løse gulve da de holder på fugten*
- *opskæring af gipsvægge og fjernelse af isoleringsmateriale*
- *Hjemtage indbo og tæpper for at vurdere priskvalitet i forhold til erstatning*
- *Korrekt affugtning'*

Det er almindeligt anerkendt, at det ved sådanne vandskader er helt afgørende, at der arbejdes hurtigt og kompetent af det involverede forsikringsselskab.

Fagkyndige håndværkere, der har beskæftiget sig med renoveringen af ejendommen, har vurderet, at merudgifterne ved den mangelfulde afværgeforanstaltning, som minimum bør anslås til 350.000 kr., jf. side 60 øverst.

LB's afvisning af ansvaret for skadesforøgelsen i LB's brev af 5. juli 2016, side 61 og 62 er uacceptabel. Og det er uacceptabelt, at LB påberåber sig netop Falcks forklaringer frem for at lade en uvildig bedømme årsager og udgifter. LB nævner selv nederst side 62, at Falcks skadesservicearbejde udspringer af forsikringsaftalen.

LB **opfordres** til at anerkende, at LB generelt har ansvaret for de tab, der opstår ved skadegørende handlinger udført af Falcks skadesservice, således at sagen herefter alene drejer sig om en fastlæggelse af tabets eventuelle størrelse.

LB **opfordres** endvidere til at oplyse, om LB har taget erstatningsforbehold overfor Falck.

Tabet, der udgør 353,045,63 kr., fremgår af den som **bilag E** fremlagte opgørelse.

Det forbeholdes at fremlægge erklæringer fra ejendommens VVS-installatør og de i renoveringen involverede håndværkere, i det omfang LB's svar giver anledning hertil."

Hertil har selskabet i brev af 29/5 2017 til nævnet bl.a. gjort gældende:

"Vi har modtaget nævnets brev af 4/5 2017 bilagt klageskemaet fra advokaten for boet efter vores nu afdøde medlem og skal her komme med vores kommentarer til sagen.

Sagen omhandler, hvorvidt vi har været berettigede til at afvise at dække en vandskade med henvisning til, at der er tale om en frostskade, og at det ikke er sandsynliggjort, at denne skyldes tilfældigt svigtende varmeforsyning. Sagen omhandler endvidere, hvorvidt der er begået ansvarspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltninger, og om der i givet fald er lidt et tab herved.

Sagen:
Vi blev den 28/1 2016 kontaktet af vores medlems VVS-installatør. Han oplyste, at der fossede vand ud fra et rør, der havde forskubbet sig. Røret befandt sig under en håndvask på badeværelset på ejendommens 1. sal. Han oplyste desuden, at vandet bevægede sig gennem stueetagen og ned i kælderen. I forlængelse af modtagelsen af skaden rekvirerede vi Falck, der iværksatte umiddelbare afværgeforanstaltninger.

Vores medlems VVS-installatør var blevet tilkaldt af hendes nabo. Han sørgede for at lukke for vandet, hvorefter han kontaktede os. Falck rekvirerede herefter en anden VVS-installatør, der skulle hjælpe med at få stoppet udviklingen af skaden samt med at få varme på huset.

Skaden blev opdaget af vores medlems nabo, da hun selv ikke længere beboede huset. Vores medlem boede på daværende tidspunkt på plejehjem, mens huset blev anvendt af hendes datter, i det omfang hun var i Danmark. Huset stod derfor tomt.

Vores taksator besigtigede ejendommen den 29/1 2016. Han konstaterede i den forbindelse, at der var vandskade i det meste af huset og at en rørsamling under et vaskeskab i badeværelset på 1. sal var gået fra hinanden, så vand var strømmet ud. Han konstaterede endvidere, at der var skade på 3 blandingsarmaturer i badeværelset, som på grund af for stort tryk var gået fra hinanden. Det var hans vurdering, at det store tryk skyldtes frost. Over for vores medlems datter tog han derfor forbehold for dækning indtil han havde fået bekræftet sin formodning. Da der var tale om en skade med vidtrækkende omkostninger for vores medlem, valgte vores taksator, uagtet sin formodning om skadens årsag, at indhente en udtalelse fra Teknologisk Institut, ligesom kan tilbød skadeservice frem til udtalelsen forelå.

Vores taksator kontaktede efterfølgende begge de involverede VVS-installatører. Da VVS-installatøren rekvireret af Falck, genåbnede for vandet i ejendommen, blev det bekræftet, at armaturerne på badeværelset på 1. sal var defekte. Vores taksator bad vores medlems nabo, som var til stede, bekræfte dette, hvorefter vores taksator sammen med VVS-installatøren rekvireret af Falck, afmonterede armaturerne, således at disse kunne sendes til nærmere undersøgelse hos Teknologisk Institut.

Vores taksator modtog den 12/2 2016 en foreløbig rapport fra Teknologisk Institut, hvori det blev konkluderet, at skaderne på vores medlems ejendom var opstået som følge af

frost. Da det ikke var sandsynliggjort, at denne frostsprængning havde årsag i et tilfældigt svigt i varmeforsyningen, meddelte vores taksator den 12/2 2016 vores medlems datter, at den anmeldte skade ikke var dækningsberettigende, hvorfor vi fra den 15/2 2016 ikke længere kunne dække omkostninger til undersøgelser, opmagasinering, affugtning m.v.

Frostsprængning:
Den anmeldte skade er behandlet efter de gældende vilkår nr. 41-6. Det fremgår af punkt 5.1.b heri, at skade som følge af frostsprængning dækkes, når årsagen er tilfældigt svigtende varmeforsyning.

På badeværelset er rørene fra håndvasken til bruseren ført i kasse under vinduer på bagsiden af ydermuren. Rørene er ikke isolerede. Den eneste varmekilde på badeværelset er en håndklædetørrer placeret på den modsatte væg. Vi henviser i den forbindelse bl.a. til oplysningerne i den ingeniørrapport, vores medlems datter har fået udarbejdet af …, hvoraf det fremgår, at el-gulvvarmen ikke var ikke var i drift omkring skadetidspunktet. Det er Teknologisk Instituts vurdering, at der har været mulighed for frost i bl.a. området under vinduet. En frosteksponering på dette sted, vil ikke nødvendigvis give anledning til frostskader her, men vil medvirke til en stempelvirkning, der vil skabe højt tryk, f.eks. ved blandingsbatterierne og mekaniske rørsamlinger. På baggrund af sine undersøgelser, konkluderer Teknologisk Institut, at skaderne på kompressionssamling og armaturer skyldes frost.

Vores medlems datter har over for vores taksator oplyst, at fyret var stillet til 15 grader. Vores medlems advokat har efterfølgende gjort gældende, at fyrets udgangstemperatur ikke kan være mindre end mellem 30-40 grader. Det betyder, at det vand der bliver sendt ud i radiatorerne har været 30-40 grader. Dette vand bliver afkølet, når det løber rundt i radiatorerne, hvorfor vandets temperatur vil være noget lavere i de radiatorer, der befinder sig længst væk fra fyret. Det er vores opfattelse, at en håndklædetørrer, der maksimalt kan have været 30 grader varm, når varmetabet op til tagetagen tages i betragtning, ikke kan opvarme et rum så tilstrækkeligt, at et uisoleret rør bag en ydermur i den modsatte ende af rummet kan holdes frostfrit. Over for nævnet gør advokaten nu gældende, at fyrets udgangstemperatur skulle have været 45 grader, hvilket er en oplysning vi ikke før er gjort bekendt med.

På baggrund af ovenstående må vi lægge til grund, at der er sket en frostsprængning. Advokatens nye oplysninger om fyrets udgangstemperatur ændrer ikke på dette faktum. Det gør den fremlagte oversigt over anslået gasforbrug heller ikke. Det er endvidere svært at forestille sig en anden skadeårsag end frostsprængning, der kan forvolde samtidige skader på både armaturer og kompressionssamling.

Der er herefter alene dækning for skaden, såfremt årsagen til frostsprængningen er tilfældigt svigtende varmeforsyning, hvilket det påhviler forsikringstageren at sandsynliggøre.

[Ingeniør] opremser i sin ingeniørrapport en række forhold, der efter hans opfattelse kan udgøre tilfældige svigt. Vi mener, at bevisbyrden for, at frostsprængningen rent faktisk har årsag i et tilfældigt svigt i varmeforsyningen ikke herved er løftet. Det fremgår da også af hans rapport, at naturgaskedlen aldrig før har svigtet.

Omkring årsdagen for skaden henvendte vores medlems advokat sig på ny, idet han anførte, at fyret i efteråret 2016 var gået ud to gange. Han anførte endvidere, at fyrets printplade led af en mangel, idet fejlkode 27 og 62 blev vist. Advokaten var af den opfattelse,

at der herved var ført bevis for, at tilsvarende fejl var årsag til frostsprængningen i januar 2016.

Det er vi ikke enige med ham i og vi må fortsat fastholde, at vi ikke finder det sandsynliggjort, at årsagen til frostsprængningen er tilfældigt svigtende varmeforsyning. Vi bemærker i øvrigt, at det af [ingeniørs] ingeniørrapport fremgår, at kedlen har haft en fin historik.

Vi har flere gange afvist at deltage i yderligere undersøgelser og har samtidig oplyst, at såfremt vores medlems advokat finder det nødvendigt at gennemføre yderligere undersøgelser, er han selvfølgelig velkommen hertil. Som vi tidligere har oplyst, betaler vi for sådanne undersøgelser, hvis der mod forventning skulle vise sig at blive afdækket et dækningsberettigende forhold.

Teknologisk Institut konkluderer meget klart, at der er tale om en frostsprængning ligesom det også fra start har været vores opfattelse. Det er herefter op til boet efter vores medlem at bevise, at årsagen hertil er et tilfældigt svigt i varmeforsyningen. Vi finder derfor fortsat ikke anledning til at deltage i yderligere undersøgelser.

Vi har lagt vores medlems [barns] og advokatens oplysninger om, hvilken temperatur fyret var indstillet til til grund og gør således ikke gældende, at ejendommen har været uopvarmet. Ikke desto mindre er der sket en frostsprængning.

Vi er i øvrigt ikke enige med advokaten i, at spørgsmålet er, om forsikringstageren har handlet uagtsomt. Bemærk, at vores vilkår ikke er formuleret som en sikkerhedsforskrift. Vores vilkår indeholder ikke en bestemmelse om, at der ikke er dækning for frostsprængninger i utilstrækkeligt opvarmede rum, medmindre skaden skyldes tilfældigt svigtende varmeforsyning.

Afværgeforanstaltninger:
Da Falck ankom til huset var dette så fyldt med vand, at det vigtigste var at få stoppet skadeudviklingen, reddet indbo samt få varme og el i huset til at virke igen, idet Falck kunne konstatere, at fyret var gået ud på grund af vand i eltavlen. Samtidig hermed påbegyndtes affugtning af huset. Det er i den forbindelse ikke en prioritet at aflæse fyret, men derimod at begrænse skaden.

I den periode vi dækkede omkostningerne til skadeservicearbejdet, foretog Falck således følgende:

Akut skadestop, herunder opsugning af vand
Oprydning
Opstart af varmeanlægget
Rekvirerede elektriker, der fik tændt for strømmen
Nedpakkede indbo i huset
Flyttede indbo til et lager
Opsatte seks affugtere og tre ventilatorer

Det viste sig, at to af de seks affugtere lækkede, hvorfor vores taksator slukkede for disse. Den ene lækkende affugter havde forårsaget grønne skjolder på stuegulvet, mens den anden lækkende affugter havde dryppet andet steds i huset. Det er således ikke korrekt, når advokaten anfører, at kun en af seks affugtere fungerede i de første 10 dage. Den fremlagte log udfærdiget af vores medlems datter er vi i øvrigt ikke tidligere blevet gjort

bekendt med og vi stiller os noget tvivlende over for oplysningerne heri, henset til at der er tale om en skade, som skete for knap halvandet år siden.

Som vi tidligere har oplyst, er vi enige med advokaten i, at Falck har været årsag til, at der er opstået grønne skjolder på stuegulvet. Det er vores opfattelse, at Falck har erkendt deres ansvar herfor, hvorfor udbedring vil kunne ske ved henvendelse til Falck. Vi har tilbudt at stå for afslibningen af gulvet, hvis boet efter vores medlem ønsker dette i stedet. Vi er dog af den opfattelse, at Falck ikke er ansvarlig for øvrige skader, idet de øvrige gulve, der blev ramt af dryppende vand, i forvejen var så våde, at lækkene ikke har forårsaget et selvstændigt tab.

Falck lavede den 10/2 2016 en omfangsvurdering af vandskaderne. De kom herefter med anbefalinger om, hvorledes vandskaden skulle udbedres. Da vi den 12/2 2016 afviste skaden, modtog vores medlems datter en kopi af rapporten fra Falck. Vi er bekendt med, at vores medlems egne håndværkere igangsatte dette arbejde umiddelbart efter. Eventuel manglende udbedring og affugtning som følge af deres arbejde, kan vi ikke klandres for.

Afslutningsvis finder vi det – ud over forholdet vedrørende stuegulvet – på ingen måde sandsynliggjort, at der er begået erstatningspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, eller at der er lidt et tab. Vi kan i øvrigt ikke på et generelt plan anerkende, at vi er erstatningsansvarlige for fejl, der måtte blive begået af Falck.

Vi kan oplyse, at vi ikke har taget et erstatningsforbehold over for Falck.

Vi har herefter ikke yderligere bemærkninger, men afventer nævnets afgørelse."

Heroverfor har klageren i mail af 30/6 2017 til nævnet bl.a. anført:

"I det jeg fastholder klagen, skal jeg fremkomme med følgende kommentarer til LB's indlæg af 29. maj 2017:

Indledning:

Efter forsikringstagerens opfattelse forholder LB sig ikke til kendsgerninger og argumentationen ligner en autopilot, hvor kursen løbende tilpasset på skrivebordet, når forsikringstageren lægger beviserne frem. Sagen er relativ enkel. Det er godtgjort uden nævneværdig tvivl, også ud fra udelukkelsesmetoden, at der har været en pludseligt opstået fejl ved fyret, der er årsag til sprængningerne indvendig i rørene, og at det er det som har forvoldt skaden. Ligeledes er det godtgjort, at LB har hyret en inkompetent samarbejdspart, der ganske enkelt ikke har sørget for skadesafhjælpning i rette tid, hvor samarbejdspartneren har benyttet mangelfulde maskine, og ikke sørget for løbende kontrol, som derfor har forvoldt betydelige følgeskader. For dette hæfter LB, der tidligere har erkendt ansvaret.

Kommentarer:

Indledningsvis bemærkes, at jeg nøje har påvist, at LB negligerede min anmodning om at få adgang til at stille spørgsmål til DTI, således at undersøgelsen blev foretaget på et oplyst grundlag – også set med forsikringstagerens øjne. Dette negligerer LB fuldstændigt i indlægget til Ankenævnet.

Dernæst bemærkes, at LB's samarbejdspartner – som påvist – 'glemte' at aflæse fejlkoder og undersøge fyret? Fyret er omdrejningspunktet ved stillingtagen til en mulig frostskade –

og det er derfor udtryk for inkompetence, at disse forhold ikke blev undersøgt. For denne fejl hæfter LB. Det forekommer ganske ubegribeligt, når LB anfører, at det *'ikke [er] en prioritet at aflæse fyret'*, på trods af det er den eneste mulighed for umiddelbart at påvise fejl. Da fyret uden undersøgelse blev genstartet blev muligheden for umiddelbar kontrol af det indtrådte svigt elimineret.

Men det faktum, at fyret er gået ud to gange efter at det blev genstartet i efteråret 2016 og at fejlkoden viste, at printpladen var defekt, understøtter til fulde forsikringstagerens argumentation for at fyret også satte ud i januar 2016, og at dette var årsag til den skade, som LB's samarbejdspartner så forøgede ved inkompetence. At LB nægter at gennemføre en fælles undersøgelse af den printplade, som forsikringstageren stadig er i besiddelse af, er en standpunktsrisiko, som LB løber.

Det fremgår af taksator …s email til [klageren] 12. februar 2016, at han i forbindelse med LB's afvisning af dækningsansvar skriver (afsnit 4): *'Allerede ved min første besigtigelse af skaden, stod det klart for mig at der formentlig var tale om en frostsprængning, og at denne ikke var sket tilfældigt'*. Det omtalte besøg varede 15-20 minutter og [taksator] beså ikke fyret, så det står hen i det uvisse på hvilket grundlag han nåede denne konklusion.

Den eneste samtale [klageren] har haft med LB vedrørende skadesforløbet fandt sted 10 minutter efter [klageren] var ankommet til huset, og af naturlige årsager var rystet over at se huset totalt ødelagt. [Taksator] ankom på samme tidspunkt og udspurgte straks [klageren] om forskellige detaljer. På spørgsmålet om hvilken temperatur vandet var sat til svarede [klageren] – som ikke har dybere kendskab til varmekedler – at temperaturen var sat til 15 grader, som hendes VVS installatør havde anbefalet.

Hvad [klageren] mente, var at hun havde sat temperaturen 15 grader over minimum, som ikke er nul men 30 grader – derfor ca. 45 grader. På samme vis fortalte [klageren], at gulvvarmen ikke havde været tændt, hvilket hun også fortalte [ingeniør], som ikke selv undersøgte dette forhold, så LD kan ikke bruge hans udsagn i denne forbindelse. Det var først da VVS installatør … begyndte udbedringen at han så kontakten til gulvvarmen, som sidder bag et skab, faktisk var tændt (som vist i bilag E). Hertil kommer at døren til badeværelset var åben ud til andre opvarmede rum på første sal. Disse fejlagtige oplysninger kunne være undgået såfremt [klageren] blot havde haft et par timer til at gennemse huset i stedet for at blive forhørt på en ubehagelig måde blot 10 minutter efter ankomsten. Denne samtale er den eneste [klageren] har haft med taksator eller andre ansatte hos LD vedrørende skaden.

Sammenfattende er det i tilstrækkeligt omfang påvist, at skaden er indtrådt på en sådan måde, at der er dækning under policen.

Jeg har noteret mig at der ikke er rejst indsigelse mod tabsopgørelsen.

Skadesforøgelse:

I den vedhæftede fugtrapport fra Falck af 10. februar 2016 fremgår udførligt skadens omfang. I konklusionen på side 3 fremgår at ***'berørte områder bør åbnes og blotlægges i konstruktionerne'***.

Det er præcis dette som ikke skete rettidigt, og som den første årsag til et meget betydeligt mertab. Da [klageren] spurgte Falck, om etageadskillelserne ikke burde åbnes, var svaret, at Falck måtte afvente hvad LB ville sige. Svaret fra LB må enten have været ne-

gativt eller ubesvaret, da der gik mere end to uger uden at der skete noget. Afværgeforanstaltning skulle være sket øjeblikkelig.

Bemærkningen om, at 'udbedring vil kunne ske ved henvendelse til Falck', og at LB tilbyder at stå for 'afslibning af gulvet', understreger at LB har erkendt ansvaret for følgevirkningen.

At LB pdas ikke mener at være ansvarlig for eksterne samarbejdspartnere, med hvem forsikringstageren ingen aftaler har, er uforståeligt. Ligeledes er det uforståeligt, at LB ikke tager forbehold for regres overfor en forsikringstager, som LB selv erkender har skadet LB's forsikringstager.

Det bemærkes, at LB har indtaget det standpunkt at kravet mod LB for følgeskaderne omfattes af ankenævnets kompetence, og at LB ikke ville udbetale retshjælpsdækning ved et søgsmål herom ved de ordinære domstole. Forestiller LB sig, at der kan indgives klage mod Falck ved ankenævnet?

At forsikringstageren har sat egne håndværkere i gang med at udbedre huset efter at LB afviste dækning, og hvor huset var grønt af skimmelsvamp og sundhedsfarligt at opholde sig i, er ikke et argument for at slippe for ansvar og dækningspligt.

Det er urigtigt, at LB ikke har hørt om problemerne med Falcks håndtering af skadebehandlingen. Jeg vedlægger kopi af samtlige emails der er omtalt i [klagerens] 'log'. Heraf fremgår bl.a., at [klagerens] mand, …, talte med [taksator] om den manglende affugtning den 4. februar 2016, og at [klageren] talte med [taksator] d. 5. februar 2016. Da der trods [taksators] tilsagn om at hjælpe, ikke skete noget, fik [taksator] kopi af email dateret 6. februar 2016, ligesom han ved selvsyn kunne konstatere den manglende affugtning, da han var i huset den 3. februar 2016 i forbindelse med afmonteringen af et armatur.

Endvidere er det nævnt mange gange i korrespondancen med LB, og som det fremgår af 'loggen', at der flere vidner på den manglende affugtning. Følgeskadens meget betydelige omfang taler sit tydelige sprog.

Jeg har noteret mig at der ikke er rejst indsigelse mod tabsopgørelsen."

Hertil har selskabet i brev af 12/7 2017 til nævnet bl.a. bemærket:

"Vi har modtaget nævnet brev af 4/7 2017 bilagt supplerende kommentarer fra advokaten for boet efter vores nu afdøde medlem.

Advokaten lader til at være af den opfattelse, at en frostsprængning ikke ville kunne opstå i fald alle de tilstedeværende varmekilder var i brug, det vil sige, hvis der havde været tændt for gulvvarmen og skruet op for fyret. Dette er efter vores opfattelse ikke relevant at diskutere, idet faktum er, at der er sket en frostsprængning af en koblingssamling og flere armaturpakninger. Uagtet hvilke varmekilder, der har været i brug i badeværelset, har der ikke været så tilstrækkeligt opvarmet, at rørene har kunnet holdes frostfri.

Hertil kommer, at kravet for dækning ikke er opvarmning til en specifik temperatur, men at det kan sandsynliggøres, at årsagen til frostsprængningen var en tilfældigt svigtende varmeforsyning.

Fyret virkede efter skadens konstatering, hvorfor det virker usandsynligt, at der skulle være sammenhæng mellem periodiske fejl opstået i efteråret 2016 og skaden. Et tilfældigt svigt i varmeforsyningen er således ikke sandsynliggjort.

Advokatens udlægning af det af os anførte vedrørende grønne skjolder på stuegulvet kan vi ikke tilslutte os. Vi henviser til vores brev af 29/5 2017 til nævnet for nærmere herom. Den af advokaten fremlagte mailkorrespondance mellem vores nu afdøde medlems datter og Falck bekræfter blot, at Falck har erkendt at være ansvarlig for skaden på gulvet i stuen som følge af en lækkende affugter.

Vi bemærker i relation til advokatens kommentarer vedrørende retshjælpsforsikring, at vi tidligere har henvist ham til at rette henvendelse til vores retshjælpsafdeling. Vi har i den forbindelse gjort opmærksom på, at retshjælpsforsikringen undtager omkostninger ved tvister, der kan behandles ved et klagenævn. Angående Ankenævnet for Forsikrings kompetence, må vi henvise til nævnets hjemmeside. Vi bemærker i øvrigt, at vi ikke har modtaget en retshjælpsanmodning.

Vi har i øvrigt ikke fundet det relevant at kommentere på advokatens tabsopgørelse, eftersom der ikke er tale om udgifter, vi skal dække.

Vi har ikke yderligere kommentarer og afventer herefter nævnets afgørelse."

Heroverfor har klageren i mail af 2/8 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Indlægget af 12. juli 2017 fra LB giver mig anledning til følgende kommentarer:

LB har flere gange overfor mig understreget, at retshjælpsdækning ikke ydes vedrørende kravet på dækning af udgifter som følge af LB's entreprenørs erkendte skadeforvoldende adfærd i forbindelse med vandskaden. Der er tale om en afgørelse truffet af ansatte jurister i LB, der handler på LB's vegne, som var forbeholdsløs og som angår den police sagen drejer sig om. Således foreligger en anmodning og en afvisning. LB's syn på hæftelse og jura er mærkværdig. LB vil ikke påtage sig ansvaret for egne entreprenører, ligesom LB tilsyneladende mener at det har juridisk betydning, hvorvidt en forsikringstager om samme skade, påstås ikke at have rettet henvendelse til en anden afdeling i samme selskab.

Under de anførte omstændigheder, hvor det er godtgjort

1) At LB bevidst søgte at undgå at forsikringstageren blev involveret i processen med TI,
2) At det er LB's entreprenørers skyld, at der ikke blev aflæst fejlkoder, da afværgeforanstaltningerne blev etableret,
3) at LB ikke efterfølgende har villet medvirke til at få afklaret de forhold, der i høj grad understøtter, at der som følge af en skjult fejl i fyret, har været svigt i varmeforsyningen,

kan ankenævnet lægge til grund, at skaden er dækningsberettiget, subsidiært, at tvivlen om, hvem der i sidste ende skal bære det voldsomme tab, som LB's forsikringstager gennem en årrække, pt er påført.

Det forhold, at varmekilderne var tilstede, at der var tale om et normalt varmeforbrug, der netop demonstrerer, at der ikke er tale om en uagtsom forsikringstager, der sparer på

varmen velvidende at der er risiko for frostsprængning, understøtter ydermere forsikringstagerens argumentation.

LB hævder at det virker usandsynligt, at der skulle være en sammenhæng mellem periodiske fejl opstået i efteråret 2016 og skaden. Dette er en 'skrivebordsvurdering', hvor det skal holdes for øje, at LB afviste at medvirke til at få printpladen undersøgt, og hvor det som sagt er LB's skyld, at fejlkoderne ikke blev aflæst før fyret blev genstartet. Skaden skete i januar 2016. Herefter har der været håndværkere i huset hele 2016. Fyret har været lukket fra foråret og først startet igen i efteråret. Og det var så herefter at fyret fejlede på ny. Alt peger derfor i den retning, at der som følge af fejl ved fyret, er opstået et umiddelbart svigt i varmeforsyningen, der er den direkte årsag til skaden.

Det er godtgjort, at LB's entreprenører har handlet groft uagtsomt, og det er ubestrideligt, at LB hæfter herfor, med regres overfor entreprenøren. Tabet er opgjort, og det skal gentages, at tabsopgørelsen ikke er anfægtet – udover at det naturligvis er noteret, at LB hævder at skaderne ikke er dækningsberettiget.

Det er direkte forkert, når LB hævder, at der ikke var grønne skjolder i stuen. Stort set hele underetagen var belagt med grøn svampebelæg, der udviklede sig meget hurtigt som følge af de vækstbetingelser, som LB var ansvarlig for ved sådanne undladelser, der går i stik modsat retning af, hvad professionelle anvisninger ved vandskader i et hus tilsiger.

Sagen er for mit vedkommende klar til afgørelse."

Hertil har selskabet i brev af 23/8 2017 til nævnet bl.a. oplyst:

"Vi har modtaget nævnets brev af 3/8 2017 bilagt supplerende kommentarer fra advokaten for boet efter vores nu afdøde medlem.

Vores retshjælpsafdeling har ikke modtaget nogen henvendelser fra advokaten, og der er følgelig heller ikke blevet truffet nogen afgørelse. Vi har alene henvist advokaten til at rette henvendelse til vores retshjælpsafdeling og generelt oplyst ham om vilkårene for dækning. Vi bemærker i øvrigt, at en skade anlagt på retshjælpsforsikringen er en selvstændig skade og således ikke den samme som nærværende skade.

Angående grønne skjolder på stuegulvet må vi igen henvise til vores brev af 29/5 2017 til nævnet.

Vi bemærker i øvrigt, at vi naturligvis ikke kan tilslutte os en tabsopgørelse, som vi ikke finder relevant i nærværende sag.

Vi har ikke yderligere bemærkninger og afventer nævnets afgørelse."

Heroverfor har klageren i mail af 30/8 2017 til nævnet bl.a. anført:

"LB's skrivelse af 23.august 2017 giver anledning til følgende kommentar:

Det er stødende, at LB i forhold til behandlingen af følgeskaderne, for hvilket LB bærer ansvaret som opdragsgiver for en underentreprenør, nu kaster røgslør på indholdet af egen sagsbehandling og klare tilkendegivelser.

Det er klart og tydeligt markeret fra LB's side, at der ikke ville være retshjælpsdækning på en sag om følgeskaderne, fordi tvisten om følgeskaderne ansås for omfattet af nævnets kompetence, og det er klart, at LB's juridiske sagsbehandlere korrespondance herom naturligvis binder LB.

Jeg henviser til Bilag A, hvor det p. 51 anføres af LB: *'Det bemærkes dog, at forsikringsbetingelserne for retshjælpsdækningen undtager omkostninger ved tvister, der kan behandles ved et klagenævn'*.

Der har aldrig været tvist om, hvorvidt tvisten om frostsprængning faldt indenfor nævnets kompetence, men da der blev rejst krav på dækning af udgifter ved to forskellige skadesårsager, anmodede jeg netop LB i bilag A, p. 53 om at bekræfte, *'at en sag mod LB for dækning of skadesforøgelsen falder udenfor nævnets kompetence og derfor er dækket af retshjælpsforsikringen'*. Det var på dette tidspunkt min umiddelbare indstilling, at kravene måtte skilles ad, hvad LB vidste fra korrespondancen.

Læser man korrespondancen i sin helhed skinner det tydeligt igennem, at LB ikke ønskede at forsikringstageren skulle have retshjælp vedrørende et erstatningskrav mod LB for skade forvoldt af LB's entreprenører, men at hele sagen måtte for nævnet.

I et brev af 25. april 2016 besvarer LB mit specifikke spørgsmål, Bilag A, således:
'Afslutningsvis bemærker vi, at det er vores klare opfattelse, at denne sag falder indenfor Ankenævnet for Forsikrings kompetence.'

Således har LB klart og tydeligt fortalt mig, at begge krav falder indenfor nævnets kompetence, og at der derfor ikke er retshjælpsdækning for så vidt angår et selvstændigt krav på erstatning ved skadeforøgelsen.

Der har været omfattende korrespondance mellem parterne over en lang periode, og LB har vidst præcist hvad sagen har handlet om. Jeg kan derfor ikke tro, at LB's jurister har søgt at trække forsikringstagerens krav på dækning for følgeskade over til nævnsbehandling uden retshjælpsdækning, for herefter at påstå kravet afvist under henvisning til manglende nævnskompetence.

Begge krav må derfor behandles af nævnet således som LB selv har lagt sagen til rette.

Jeg har noteret mig, at LB fortsat ikke tabsopgørelsen relevant. Forsikringstageren, der af egen lomme har afholdt udgifter for mere end 1 mio. kr. vedrører udgifter der er omfattet af LB's forsikring, og som er påført betydelige økonomiske skader ved LB's entreprenører inkompetente skadesbegrænsning, finder i allerhøjeste grad tabsopgørelsen relevant. Den udtrykker præcist det tab der er lidt ved afvisningen af dækning og ved en skadesforøgelse som forsikringstageren er uden skyld i.

Og årsagen til at stueetagen og ned i kælderen var giftiggrøn af gevækster på grund af uafledt vand og manglen affugtning var netop den uprofessionelle adfærd, som blev udvist, og som LB er enig i var mangelfuld.

Sagen er for mit vedkommende klar til afgørelse."

Hertil har selskabet i brev af 15/9 2017 til nævnet bl.a. bemærket:

"Vi har modtaget nævnets brev af 31/8 2017 med advokat …s supplerende kommentarer.

Vi har på baggrund heraf overdraget spørgsmålet om retshjælpsdækning til vores retshjælpsafdeling, som har truffet en afgørelse. Vi henviser til vedlagte brev af 13/9 2017 til advokat …

Spørgsmålet om retshjælpsdækning bragte advokaten op på et tidspunkt, hvor vores medlem stadig var i live. Vi forudsætter derfor, at advokaten har haft tilstrækkeligt fuldmagt til at anmelde en skade på retshjælpsforsikringen på daværende tidspunkt.

Vores retshjælpsafdeling har givet afslag på retshjælpsdækning til sagen med henvisning til, at både spørgsmålet om dækning af vandskaden i henhold til husforsikringsbetingelsernes punkt 5.1.b samt spørgsmålet om, hvorvidt Falck har begået ansvarspådragende fejl, som vi i givet fald hæfter for, kan behandles af Ankenævnet for Forsikring og dermed er undtaget efter retshjælpsvilkårenes punkt 3.3.

Vores retshjælpsafdeling har endvidere henvist til, at der ikke er rimelig grund til at føre sagen, hvorfor der også af denne grund må gives afslag på dækning af tvisten, jf. retshjælpsvilkårenes punkt 3.2 og 7.a.

Vi må fastholde, at vi ikke kan tilbyde at give retshjælpsdækning til hverken spørgsmålet om dækning af vandskaden i henhold til husforsikringsbetingelsernes punkt 5.1.b eller spørgsmålet om hvorvidt, der er begået ansvarspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, og om vi i givet fald hæfter for fejl, der måtte være begået af Falck. Begge spørgsmål er indbragt for nævnet i nærværende sag, og vi er af den opfattelse, at nævnet også kan træffe afgørelse i begge spørgsmål.

Vi er endvidere af den opfattelse, at der ikke er rimelig grund til at føre en retssag, idet vi henviser til vores fremstilling af sagen for nævnet.

Vi mener herefter at sagen er klar til at blive forelagt nævnet – både for så vidt angår klagen over husforsikringen og klagen over retshjælpsforsikringen."

Heroverfor har klageren i brev af 18/9 2017 til nævnet bl.a. anført:

"Fra LB har jeg modtaget vedhæftede brev af 13. september 2017, hvor LB igen skifter standpunkt, og vedstår det oprindelige standpunkt om, at Ankenævnet er kompetent, forså vidt angår ansvaret for følgeomkostninger ved LB's underentreprenørs mangelfulde skadesbegrænsning. Da der ikke er kommentarer til omkostningsopgørelsen er spørgsmålet for nævnet herefter alene, om LB har ansvaret over for forsikringstageren for den mangelfulde assistance, blot fordi den udføres af eksterne entreprenører på LB's vegne.

Da der er enighed om, at sagen skal behandles af Ankenævnet, har der indtil videre været brug for at ansøge om retshjælp. Ikke desto mindre træffer LB afgørelse om dette spørgsmål, uden at jeg har fået lejlighed til at kommentere, og kommer frem til det resultat, at der – på trods af den verserende sag for nævnet – ikke er rimelig grund til at føre nogen sag for domstolene, hvorfor der ikke kan ydes retshjælp. Jeg er noget forundret over denne manglende respekt for den verserende nævnssag. Det kan ej heller undre, at en afdeling i LB mener det samme som en anden afdeling i LB.

Jeg afventer Forsikringsankenævnets afgørelse."

Hertil har selskabet i brev af 5/10 2017 til nævnet bl.a. oplyst:

> "Det er med nogen undren, at vi læser [advokats] seneste indlæg til nævnet, idet han selv har inddraget spørgsmålet om retshjælpsdækning for nævnet, uagtet at der trods opfordring hertil ikke er rettet henvendelse til vores retshjælpsafdeling. Det er på denne baggrund, at vi nu har oprettet en skade på retshjælpsforsikringen og er fremkommet med vores bemærkninger hertil.
>
> Vi afventer herefter nævnets afgørelse – både for så vidt angår klagen over husforsikringen og klagen over retshjælpsforsikringen."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, herunder Falck Skadeservice rapport af 10/2 2016, Teknologisk Instituts rapport af 17/2 2016 og Rapport af 22/2 2016 fra et Rådgivende Ingeniørfirma.

I selskabets taksators besigtigelsesrapport af 29/1 2016 er det bl.a. anført:

> "Årsag til afgørelse: Frostsprængning der skyldes manglede opvarmning, medlem har skruet for langt ned for fyret så der er opstået frost i rørene på badeværelse på 1.sal Huset benyttes som sommerhus/Weekend bolig, og har forud for skade anmeldelsen ikke været beboet i 4-6 uger (i denne periode har der været ca. 14 dage med dagfrost) huset er blevet tilset af nabo ind i mellem, det er medlemmets datter … der benytter boligen hun er bosiddende i [udlandet] og medlem er flytte på plejehjem.
> Regres: Nej
> Kommentar til regres: Frost
> Reparation startet: Nej
>
> **Skadebeskrivelse**
> Vandskade i det meste af huset, rørsamling under vaskeskab er gået fra hinanden så vand er strømmet ud over længere tid, det viser sig ved undersøgelse at der også er skader på 3 blandingsarmaturer i badeværelset, som på grund af for stort tryk er gået fra hinanden, det store tryk er opstået på grund af frost."

I Falck Skadeservices rapport af 10/2 2016 er det bl.a. anført:

> "<u>Konklusion:</u>
>
> Generelt er størstedelen af boligen kraftigt opfugtet efter vandskaden. Berørte områder bør åbnes og blotlægges i konstruktionerne. Køkkenelementer og hårde hvidevare bør demonteres og flyttes til andet sted. Skimmelsanering bør udføres i berørte områder. Udtørring bør påbegyndes efter endt nedbrydning. Det anbefales at udføre opfølgende og løbende fugtmålinger efter endt blotlægning."

18. 90763

Af Teknologisk Instituts Rapport af 17/2 2016 fremgår det bl.a.:

"**1. Baggrund for rapporten**
I forbindelse med sagen er Instituttet blevet anmodet om at vurdere, hvorvidt årsagen til at der er sket en vandskade fra en koblingssamling kan være at der har været frost i systemet, og denne kan være årsagen til skaden.
Instituttet har ikke modtaget den samlede skadede kobling, da denne har vært efterspændt af VVS installatør efterfølgende, men Instituttet har modtaget 2 armaturer som har været utæt efter at de blev sat vand på installationen.

Instituttet har endvidere modtaget billeder fra stedet, hvor utæthederne kan ses i form af at der strømmer vand ud. Instituttet har endvidere modtaget en håndskitse der viser hvordan de enkelte installationskomponenter er placeret i badeværelset.

2. Undersøgelser
I forbindelse med sagen har Instituttet i laboratorium undersøgt de fremsendte vandhaner for at finde frem til årsagen til at de som vist på billederne var blevet utætte.
…
3. Konklusion og hovedsynspunkter
Med baggrund i ovenstående undersøgelser er det Instituttets opfattelse, at skaderne på kompressionssamling og armaturerne skyldes frost. Skaderne som kan ses på armaturerne vil kun kunne forekomme ved højt tryk eller tilsvarende mekanisk påvirkning.

Det er Instituttets vurdering, at røret der har været placeret inde bag en afdækning er frosset, og at dette har bevirket, at trykket i installationsrørerne frem til armaturer og kompressionssamlinger har været meget højt, og har bevirket at samlingen er blevet utæt og har ødelagt indmaden i armaturerne."

I Ingeniørrapport af 22/2 2016 er det bl.a. noteret:

"Årsag til aktuelle gennemgang er at vurdere anmeldt fugtskade til LB.

Naturgaskedel
Kedel fra 2009 har siden montering været serviceret hvert andet år. jf. gældende anbefalinger.
Der har aldrig siden montering af kedel været uregelmæssigheder med kedel m.v., jf. servicerende vvs-installatør.
Kedel er nyere, er serviceret som anbefalet, og har aldrig før haft svigt.
Det ses med jævne mellemrum, at nyere kedler med meget elektronik går i stå eller viser fejlkoder på display grundet let uregelmæssigt el-forsyning, bl.a. grundet kraftige vindstød, hvilket kan være årsag til driftstop af kedel.
Konklusion:
Driftstop af kedel er at betragte som et tilfældigt svigt.

Brugsvandsrør
Badeværelse på tagetage, herunder del af brugsvandsror er renoveret af aut. vvs installatør i sommeren 2014. Ansvaret for arbejdets udførelse er varetaget af den aut. vvs installatør.

At brugsvandsrør tilsyneladende er ført på bagmur (bagside af ydermur) uden isolering skyldes sandsynligvis, at aut. vvs installatør har vurderet, at brugsvandsrør er placeret i opvarmet rum, og således unødvendig at isolere, hvilket er en fagligt korrekt vurdering.

Konklusion:
Der ses ingen unormale forhold i forbindelse med renovering af badeværelse på tagetage, hvorfor driftstoppet er at betragte som et tilfældigt svigt.

Brug af bygningen
[Forsikringstageren] har ikke beboet bygningen op til vandudslip.
Bygningen har op til konstatering af vandudslip 28/1 2016 været benyttet og brugt på normal vis.
Bygningen har været tilstrækkeligt opvarmet til 15 grader og mere.
Konklusion:
Brug af bygningen er at betragte som et tilfældigt svigt.

Opvarmning
Bygningen har i januar 2016 været opvarmet til 14-15 grader.
Bygningen har i sidste ca. 2 år været opvarmet til 14-15 grader, og med jævne mellemrum til 20-23 grader.
På badeværelse på tagetage er der vandbåren håndklædevarmer samt el-gulvvarme.
Vandbåren håndklædevarmer samt radiatorer til tilstedende værelser har været i drift omkring tidspunktet for vandudslip, og der til badeværelse har stået åben.
El-gulvvarme har ikke været i drift omkring tidspunktet for vandudslip.
Det skal nævnes, at naturgaskedel som minimum kan indstilles til 35 grader.
Konklusion:
Der har i januar 2016 og tidligere ikke været atypiske forhold, hvorfor driftstoppet er at betragte som et tilfældigt svigt.

Vejr
23/1 til 28/1: Plus-grader om dagen.
24/1 til 28/1: Plus-grader om natten.
23/1 til 24/1: Minus-grader om natten.

15/1 til 23/1: Minus-grader om natten, ned til minus 13 grader.
15/1 til 23/1: Plus-grader om dagen, dog med få dage med 1-2 graders frost.

23/1 til 28/1: Vind fra vest.

23/1 til 28/1: Vindstød 12-26 m/s.

Diverse ang. anmeldelse af skade
Det fremgår ikke endeligt af dokumenter ang skaden, hvad årsag til skade har været, – der forefindes diverse skøn over årsag til skade; jeg vurderer, at skaden skyldes en kombination af driftstop, frost, og evt. ikke-korrekte rørsamlinger.
[Forsikringstager] har haft nabo til at tilse bygningen ca. hver 10 dag, senest ca. 18/1 2016.
Nabo har set lys i bygningen den 26/1 2016 (der er altid tændt lys i bygningen).
En frostsprængning af et rør placeret i et opvarmet rum, er et tilfældigt svigt; såfremt rør havde været placeret i et uopvarmet rum, som fx el uopvarmet tagrum, vil en frostsprængning ikke være tilfældig, men forventeligt.
Konklusion:
Vandudslip er at betragte som et tilfældigt svigt.

Overordnet konklusion
Nærværende overordnede konklusion omfatter ikke den konkrete årsag til vandudslip; undersøgelse af dette pågår p.t.
Nærværende overordnede konklusion omfatter faktiske forhold omkring tidspunktet for vandudslippet. Det er intet i min gennemgang af anmeldelsen, bygningen, [forsikringstagerens] vedligeholdelse/kontrol af bygningen m.v., der kunne have været gjort anderledes, hvorfor driftstoppet kun kan betragtes som et tilfældigt svigt."

Af forsikringsbetingelserne fremgår det bl.a.:

"5. UDSTRØMNING AF VÆSKER (VANDSKADE) OG FROSTSPRÆNGNING AF RØR
- del af modulet bygningsbeskadigelse

1. Forsikringen dækker disse skader:

Forsikringen dækker:
a. Vand, olie, kølevæske eller lignende der pludseligt og tilfældigt strømmer ud fra installationer, akvarier eller andre beholdere med et rumindhold på 20 liter eller derover. Nedløbsrør og tagrender betragtes ikke som installationer eller beholdere
b. Skade som følge af frostsprængninger når årsagen er tilfældig svigtende varmeforsyning"

Af forsikringsbetingelserne for retshjælpsforsikringen fremgår det bl.a.:

"**3. Hvad dækker retshjælpsforsikringen**
Forsikringen dækker tvister, som er opstået i privatlivet.

3.1 TVIST
Ved tvist forstås en konkret, aktuel konflikt, som parterne ikke selv har kunnet løse, og som kan behandles af en domstol eller ved voldgift.

Forsikringen dækker ikke udgifter til almindelig advokatrådgivning.

3.2 RIMELIG GRUND
Det er en betingelse for dækning, at der er rimelig grund til at indbringe tvisten for domstolene eller voldgift. Hvis der efter LB Forsikrings opfattelse ikke er rimelig grund, skal LB Forsikring begrunde det.

3.3 KLAGENÆVN
Kan tvisten behandles ved et klagenævn, f.eks. godkendte klagenævn eller klagenævn nedsat ved lov, er sikrede forpligtet til først at benytte denne mulighed. Denne forpligtelse gælder dog ikke, hvis det er åbenbart, at klagenævnet ikke kan realitetsbehandle sagen. Omkostninger i forbindelse med sådan klagebehandling dækkes ikke – se punkt 7.
…
7. Hvilke omkostninger er ikke dækket
Følgende omkostninger er ikke omfattet af retshjælpsdækningen:

a) Omkostninger, som ikke er afholdt med rimelig grund, f.eks. hvis sikrede ikke skønnes at have rimelig grund til at føre sagen, eller fordi omkostningerne ikke står i rimeligt forhold til sagens genstand
b) Sikredes egne rejseomkostninger eller tabte arbejdsfortjeneste

c) Omkostninger i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse, arrest, midlertidige afgørelser om forbud og påbud, herunder sikkerhedsstillelse, samt sikkerhedsstillelse i forbindelse med gruppesøgsmål, medmindre disse er afholdt efter aftale med selskabet
d) Omkostninger til tvister, der kan behandles ved et klagenævn eller som kan klagebehandles hos en offentlig myndighed – se punkt 3.3 og 3.4
e) Omkostninger dækket af sikredes ansvarsforsikring
f) Omkostninger, som skyldes forsømmelse fra sikrede eller sikredes advokat (eksempelvis ved manglende fremmøde i retten eller manglende fremlæggelse af relevant bevismateriale), medmindre det godtgøres, at forsømmelsen har været uden indflydelse på sagens omkostninger"

Nævnet udtaler:

Det fremgår af sagen, at den nu afdøde forsikringstagers VVS-installatør den 28/1 2016 kontaktede selskabet og oplyste, at der fossede vand ud fra et rør, som havde forskubbet sig. Røret befandt sig under en håndvask på badeværelset på ejendommens 1. sal. VVS-installatøren oplyste desuden, at vandet bevægede sig ned gennem stueetagen og ned i kælderen. På baggrund af skadeanmeldelsen rekvirerede selskabet Falck, der iværksatte umiddelbare afværgeforanstaltninger.

Klageren har anført, at årsagen til frostsprængningen skyldes et tilfældigt svigt i varmeforsyningen og har til støtte herfor blandt andet henvist til, at hun – på grund af to svigt i efteråret 2016 samt aflæsning af fejlkoder – kan påvise, at en printplade i fyret er defekt, og at det mest sandsynlige er, at dette er årsagen til, at fyret gik ud, og frostskaden opstod.

Selskabet har afvist at yde dækning for vandskaden under henvisning til, at klageren ikke har bevist, at årsagen til skaden er et tilfældigt svigt i varmeforsyningen, jf. forsikringsbetingelsernes punkt 5.1.b. Selskabet finder det ikke sandsynliggjort, at der er begået erstatningspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, herunder at det er godtgjort, at der er lidt et tab. Selskabet har i den forbindelse anført, at det som udgangspunkt ikke hæfter for fejl begået af dets samarbejdspartner.

Frostsprængning

Det fremgår af et besigtigelsesnotat, at selskabets taksator ved sin besigtigelse af ejendommen den 29/1 2016 konstaterede, at der var vandskade i det meste af huset, og at

en rørsamling under et vaskeskab i badeværelset på 1. sal var gået fra hinanden, så brugsvand var strømmet ud over længere tid. Han konstaterede endvidere, at der var skade på 3 blandingsarmaturer i badeværelset, som på grund af for stort tryk var gået fra hinanden. Det var hans vurdering, at det store tryk skyldtes frost.

Selskabet bad Teknologisk Institut om at undersøge skaden. I rapport af 17/2 2016 har Teknologisk Institut konkluderet, at skaderne på ejendommen er opstået som følge af frost.

Ifølge oplysningerne i rapporten fra Teknologisk Institut er rørene fra håndvasken til bruseren ført i kasse under vinduer på bagsiden af ydermuren. Rørene er ikke isolerede. Den eneste varmekilde på badeværelset er en håndklædetørrer placeret på den modsatte væg. Det var Teknologisk Instituts vurdering, at der havde været mulighed for frost i blandt andet området under vinduet. En frosteksponering på dette sted ville ikke nødvendigvis give anledning til rørskade dér, men medvirke til en stempelvirkning, der ville skabe højt tryk, f.eks. ved blandingsbatterierne og mekaniske rørsamlinger.

Ifølge oplysningerne i ingeniørrapporten af 22/2 2016, der er indhentet af klageren, var ejendommen i januar måned 2016 opvarmet til 14-15 grader. På badeværelset var der en vandbåren håndklædevarmer samt el-gulvvarme. Håndklædevarmeren samt radiatorer i tilstødende værelser var i drift omkring skadestidspunktet, og døren til badeværelset havde stået åben. El-gulvvarmen havde ikke været i drift. Af oplysningerne fremgår det endvidere, at ejendommen var forsynet med en kedel fra 2009, som siden monteringen var blevet serviceret hvert andet år, og at der ikke siden monteringen havde været uregelmæssigheder med kedlen, ligesom der ikke tidligere havde været svigt. Ingeniøren har konkluderet, at årsagen til skaden var en kombination af driftstop, frost og eventuelt ikke-korrekte rørsamlinger.

Nævnet bemærker indledningsvist, at det i henhold til almindelige forsikringsretlige principper påhviler den forsikrede at bevise, at der er sket en dækningsberettigende forsikringsbegivenhed.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet at måtte lægge til grund, at der er sket en frostsprængning i ejendommens badeværelse, og at frostsprængningen er sket, fordi rummet ikke har været tilstrækkeligt opvarmet. Som sagen foreligger oplyst, finder nævnet efter en samlet vurdering, at klageren ikke har bevist, at årsagen til frostsprængningen er et tilfældigt svigt i varmeforsyningen som følge af f.eks. et tilfældigt driftstop. Nævnet kan herefter ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde dækning for vandskaden.

Afværgeforanstaltninger

Klageren gør gældende, at selskabet hæfter for fejl begået i forbindelse med de iværksatte afværgeforanstaltninger, herunder at flere af de opsatte affugtere viste sig at være defekte, at hverken selskabet eller Falck førte tilsyn med affugterne, og at lofterne mellem 1. sal og stuen samt stuen og kælderen ikke blev blotlagt umiddelbart, selvom der var store mængder vand i etageadskillelserne.

Klageren har anført, at de begåede fejl har medført, at skadeomfanget er blevet større end oprindeligt, idet der har udviklet sig skimmelsvamp i store dele af huset, og at det har været nødvendigt at nedrive gulve og lofter for at udbedre skaderne forskriftsmæssigt.

Klageren har anført, at tabet beløber sig til 353.045,63 kr.

Selskabet har anerkendt, at to af de i alt seks opstillede affugtere lækkede, og at den ene lækkende affugter har forårsaget grønne skjolder på stuegulvet, mens den anden har dryppet andetsteds i huset. Selskabet har anført, at Falck har erkendt ansvaret for disse skader, hvorfor udbedring vil kunne ske ved henvendelse til Falck. Selskabet har anført, at det har tilbudt klageren at stå for afslibningen af gulvet, hvis klageren er interesseret i dette. Det er selskabets opfattelse, at Falck ikke er ansvarlig for øvrige skader, idet de øvrige gulve, der blev ramt af dryppende vand, i forvejen var så våde, at det lækkende vand ikke har forårsaget et selvstændigt tab. Selskabet har endvidere anført, at det ikke på generelt plan kan anerkende, at det er erstatningsansvarligt for eventuelle fejl, der måtte være blevet begået af Falck.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet det ikke sandsynliggjort, at der er begået erstatningspådragende fejl i forbindelse med afværgeforanstaltningerne, eller at der i øvrigt er lidt et tab, som selskabet hæfter for. Nævnet har lagt vægt på, at klageren – foruden den som bilag E fremlagte opgørelse – ikke har anført omstændigheder, der beviser, at skadeomfanget er blevet større som følge af, at de iværksatte afværgeforanstaltninger har været utilstrækkelige, eller at de i øvrigt har været behæftet med fejl.

Nævnet finder endvidere ikke anledning til at kritisere, at selskabet har givet afslag på retshjælpsdækning med henvisning til, at spørgsmålene om dækning af vandskaden, og hvorvidt Falck har begået ansvarspådragende fejl, som selskabet hæfter for, kan behandles af nævnet og dermed er undtaget efter husforsikringsbetingelsernes punkt 5.1.b samt retshjælpsbetingelsernes punkt 3.3, jf. punkt 7d.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand